

Handleiding haalbaarheidsstudie SDE++ 2026

Juli 2026

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Omschrijving van de productie-installatie	5
3	Onderbouwing van de financiering	9
3.1	<i>Producent</i>	9
3.2	<i>Financieringsplan</i>	9
3.3	<i>Onderbouwing eigen vermogen van de aanvrager</i>	9
3.4	<i>Verklaring van een financier</i>	10
4	Exploitatieberekening	11
4.1	<i>Specificatie van de investeringskosten en investeringssteun</i>	11
4.2	<i>Overzicht van kosten en baten</i>	11
4.3	<i>Berekening projectrendement over de subsidie looptijd</i>	13
5	Energie- of productopbrengstberekening	14
5.1	<i>Biomassa en hernieuwbare transportbrandstoffen</i>	14
5.2	<i>Geothermie</i>	15
5.3	<i>Wind</i>	15
5.4	<i>Zon-PV</i>	17
5.5	<i>Zonthermie</i>	19
5.6	<i>Thermische energie uit water</i>	19
5.7	<i>Zon-PVT met warmtepomp</i>	20
5.8	<i>Geothermie (on)diep met warmtepomp</i>	21
5.9	<i>Grootschalige elektrische boiler</i>	22
5.10	<i>Industriële warmtepompen, gesloten systeem</i>	22
5.11	<i>Industriële warmtepompen, open systeem</i>	23
5.12	<i>Procesgeïntegreerde warmtepomp in een bestaand verdampingsproces</i>	23
5.13	<i>Lucht-water-warmtepomp voor bestaande gebouwen</i>	25
5.14	<i>Lucht-water-warmtepomp voor bestaande gebouwen of tuinbouwkassen</i>	25
5.15	<i>Restwarmtebenutting zonder warmtepomp</i>	26
5.16	<i>Restwarmtebenutting met warmtepomp</i>	27
5.17	<i>Waterstofproductie door elektrolyse</i>	27
5.18	<i>CO₂-afvang en -opslag (CCS)</i>	28
5.19	<i>CO₂-afvang en -gebruik (CCU)</i>	28
6	Afsluitende opmerkingen	29

1 Inleiding

Vraagt u SDE++-subsidie aan voor hernieuwbare energie, CO₂-arme warmte of CO₂-arme productie? Dan is een haalbaarheidsstudie verplicht.

Om u te helpen bij uw haalbaarheidsstudie, kunt u ons '[Model haalbaarheidsstudie SDE++](#)' invullen. Hierin staat ook welke documenten u moet uploaden bij uw aanvraag.

Lees voordat u begint met uw aanvraag ook '[Downloads en hulpmiddelen bij uw aanvraag SDE++](#)' en de informatie op de [website](#) over de SDE++ 2026.

Wat moet er in de haalbaarheidsstudie staan?

De haalbaarheidsstudie moet laten zien dat uw project uitvoerbaar is. In de studie neemt u in ieder geval het volgende op:

1. Een omschrijving van uw productie-installatie
Beschrijf duidelijk wat voor installatie het is. Vermeld hoeveel energie uw installatie kan opwekken of hoeveel CO₂ uw installatie kan afvangen.
2. Financieringsplan
Laat zien hoe u uw project financiert. Vraagt u voor meerdere projecten subsidie aan in één openstellingsronde? Voeg dan een financieringsplan toe voor alle projecten waarvoor u in deze ronde een aanvraag doet. Heeft u meer projecten met SDE-subsidie? Vermeld deze dan ook.
3. Uw eigen vermogen
Laat zien wat uw eigen vermogen is met de meest recente concept) jaarrekening, geconsolideerde jaarrekening of privécijfers (indien van toepassing).
4. Is uw onderneming onderdeel van een groter verband (bijvoorbeeld een holding)? Voeg dan, behalve de jaarrekening van uw eigen bedrijf, ook de meest recente geconsolideerde (concept)jaarrekening van het moederbedrijf toe. Bij een persoonlijke onderneming mag u eventueel privécijfers of uw aangifte voor de inkomstenbelasting bijvoegen.
5. Juridisch organogram
Voeg het juridisch organogram toe van de aanvrager en bovenliggende partijen tot aan de UBO's (uiteindelijke natuurlijke personen)
6. Uittreksel Kamer van Koophandel (optioneel)
7. Onderbouwing van het eigen vermogensdeel dat u inbrengt
Leg uit welk deel van het project u met eigen vermogen financiert. Toon aan dat dit uit uw vrije kasstroom kan komen of van de (in)directe moeder.
8. Intentieverklaring of offerte van financier(s)
Brenkt u minder dan 20% van de investeringskosten als eigen vermogen in? Voeg dan een getekende en onderbouwde intentieverklaring toe, of nog beter een offerte van een financier.
9. Een exploitatieberekening
Maak een exploitatieberekening voor de hele looptijd van het project. Deze bevat de investering, de financiering en een winst- en verliesberekening.
10. Een energie- of productopbrengstberekening
Maak een volledige opbrengstberekening.
Bij projecten waar er sprake is van een warmtepomp: Verstrek bij de energieopbrengstberekening tevens de jaargemiddelde COP berekening van de warmtepomp voor de omstandigheden waaronder u de warmtepomp gebruikt als ook merk en type van de warmtepomp en het technisch specificatieblad. In de berekening laat u zien: de gemiddelde

brontemperatuur, de gemiddelde bronretour en de gemiddelde aanvoer- en retourtemperatuur van het warmtenet of de afnemer.

Voor zon-categorieën zonder zonvolgsysteem is een eenvoudige berekening genoeg: het vermogen van de installatie keer het maximum aantal subsidiabele vollasturen.

11. Een windenergie-opbrengstrapport als u aanvraagt in een windcategorie
12. Intentieverklaring voor warmteafname
Heeft u een warmteproject en levert u de warmte aan andere partijen? Voeg dan een getekende en onderbouwde intentieverklaring toe voor de warmte-afname van de afnemer(s).
13. Verklaring van de netbeheerder
Heeft u een gasproject en heeft de netaansluiting een doorlaatwaarde van meer dan 40 Nm³/uur? Voeg dan een verklaring met prijsindicatie van de netbeheerder voor het invoeden van hernieuwbaar gas toe.
14. Transport- en opslagverklaring voor CCS-projecten
Voor CCS stuurt u een verklaring voor transport- en opslagcapaciteit mee. Gebruik hiervoor de [modelverklaring Transport- en opslagcapaciteit SDE++ 2026](#).
15. Tekening op schaal voor zon-projecten
Voor installaties die energie opwekken met zonne-energie (hernieuwbare elektriciteit, hernieuwbare warmte of CO₂-arme warmte): voeg een gedetailleerde tekening op schaal van de locatie toe, waarop de zonnepanelen of zonnecollectoren nauwkeurig zijn ingetekend.
16. Verklaring van een constructeur bij zon-projecten op dak of gevel
Plaatst u uw installatie op een dak of aan een gevel? Dan is een verklaring van een constructeur nodig over de belastbaarheid van het dak of de gevel volgens het Besluit bouwwerken leefomgeving. Gebruik hiervoor de '[Verklaring van een constructeur](#)'.
17. Geologisch rapport voor geothermieprojecten
Voeg bij aardwarmteprojecten het rapport [Specificaties geologisch onderzoek voor geothermieprojecten](#) toe.
18. Intekening van het beoogde trace bij restwarmteprojecten (op schaal)
Hierop staan de diameter (DN maten) en de lengte van de leidingen, vanaf de uitkoppeling tot aan de afnemer van de restwarmte. Daarmee kunt u de afstand/thermisch vermogen berekenen om te bepalen welke categorie van toepassing is. Voeg deze intekening en de berekening van de rato afstand/thermisch vermogen in km/MWth toe aan uw aanvraag.

Uw aanvraag moet volledig zijn

Uw aanvraag moet compleet zijn. Ontbreken verplichte onderdelen in de haalbaarheidsstudie? Dan is uw aanvraag niet volledig. Wij behandelen alleen volledige aanvragen.

Lees daarom hoofdstukken 2 tot en met 5 van deze handleiding goed door. Daarin staat uitleg over alle onderdelen die in de haalbaarheidsstudie moeten staan.

Heeft u een bijzondere situatie? Leg dit dan duidelijk uit in uw haalbaarheidsstudie. U kunt deze toelichting als extra informatie toevoegen.

2 Omschrijving van de productie-installatie

De haalbaarheidsstudie moet beschrijven wat voor productie-installatie u gaat plaatsen. Welke eisen daarvoor gelden, hangt af van het soort installatie waarvoor u subsidie aanvraagt.

Biomassa en hernieuwbare transportbrandstoffen

U legt uit uit welke onderdelen de installatie bestaat, hoe deze past in de bedrijfsvoering en waar de installatie komt.

Geothermie (diep)

U beschrijft de productie-installatie in het geologisch onderzoek (zie paragraaf 5.2). In de haalbaarheidsstudie geeft u ook aan wie de warmte gaat afnemen en waarvoor de warmte wordt gebruikt.

Wind

U beschrijft de productie-installatie in het windrapport (zie paragraaf 5.4). Als u subsidie aanvraagt in de categorie 'Wind op land hoogtebeperkt', legt u uit dat er op de locatie een hoogtebeperking geldt volgens landelijke wet- en regelgeving. Door de nabijheid van een luchthaven mag de tiphoogte van de windturbine niet hoger zijn dan 150 meter.

Zon-PV, Zon-PVT en zonthermie

U geeft in de omschrijving van de productie-installatie aan in wat voor opstelling de zonnepanelen komen (dak, gevel, veld, water, anders). U voegt daarbij altijd een gedetailleerde tekening op schaal toe waarop de installatie nauwkeurig is ingetekend. Als er op de locatie meer installaties zijn of komen, dan geeft u dit duidelijk aan. Op de tekening moet ook te zien zijn wat de oriëntatie van de installatie is.

Krijgt u op dezelfde locatie al SDE- of SCE-subsidie voor andere projecten? Dan vermeldt u dat en tekent u deze projecten ook in.

Zon-PV op zwakke daken

Vraagt u subsidie aan voor een gebouwgebonden zon-PV-installatie en moet het dak van een bestaand gebouw worden aangepast of is een speciale draagconstructie nodig om het dak te ontlasten? Dan legt u uit welke aanpassing u doet en wat de kosten daarvan zijn. Dit geldt ook als u zonnepanelen op het dak plaatst met een maximaal gewicht van 10 kilogram per vierkante meter. Hiervoor gebruikt u de ['Verklaring van een constructeur'](#).

Zon-PV op oost-westgevels

U hoeft geen berekening van de energieopbrengst toe te voegen. We berekenen de energieopbrengst (kWh/jaar) door het piekvermogen van de installatie (in kWp) te vermenigvuldigen met 600 vollasturen/jaar.

Wel moet u een gedetailleerde tekening op schaal toevoegen. Hierop is de aangevraagde zon-PV-installatie nauwkeurig op de locatie ingetekend. Op deze tekening moet ook de oriëntatie van de zonnepanelen (oost-west) staan, inclusief de eventuele afwijking in aantal graden van het oosten of het westen. De afwijking mag maximaal 30 graden zijn. Als er op de locatie meer installaties staan of komen, dan geeft u dit duidelijk aan. Op de tekening moet naast het beschikbare geveloppervlak ook de oriëntatie van de installatie te zien zijn. U krijgt alleen subsidie voor elektriciteit opgewekt door zonnepanelen met een oriëntatie op het oosten of het westen met maximaal 30 graden afwijking.

Tot slot moet u de '[Verklaring van een constructeur](#)' bij uw aanvraag voegen. Hierin verklaart een constructeur of de gevel het gewicht van de installatie kan dragen volgens het Besluit bouwwerken leefomgeving. Het onderzoek laat u uitvoeren en ondertekenen door een constructeur.

Zon-PV op land natuurinclusief

U hoeft geen energie-opbrengstberekening te maken. Bij een grondgebonden zon-PV-installatie zonder zonvolgsysteem berekenen we de energieopbrengst (kWh/jaar) door het piekvermogen van de installatie (in kWp) te vermenigvuldigen met 855 vollasturen/jaar. U moet wel een duidelijke tekening op schaal toevoegen. Hierop staat precies waar de zon-PV-installatie komt te staan. Zijn er op die plek al installaties, of komen die er in de toekomst? Dan geeft u dit duidelijk aan op de tekening. Ook moet zichtbaar zijn in welke richting u de installatie plaatst.

Zon-PV verticaal op land natuurinclusief

U hoeft geen energieopbrengstberekening toe te voegen. We berekenen de energieopbrengst (kWh/jaar) door het piekvermogen van de installatie (in kWp) te vermenigvuldigen met 825 vollasturen/jaar. U moet wel een duidelijke tekening op schaal toevoegen. Hierop staat precies waar de zon-PV-installatie komt te staan. Zijn er op die plek al installaties, of komen die er in de toekomst? Dan geeft u dit duidelijk aan op de tekening. Ook moet zichtbaar zijn in welke richting u de installatie plaatst.

Zon-PV op land langs wegen en spoor

In de regeling wordt voor het eerst een categorie opgesteld voor zon-PV langs wegen en spoor. Het gaat hier om gebruik van grond, waarbij het gezien de aanwezigheid van wegen en spoor moeilijker is om een project te realiseren en er daardoor ook meerkosten worden gemaakt. Alleen projecten die worden gerealiseerd op grond die de bestemming verkeer heeft in het bestemmings- of omgevingsplan komen voor deze categorie in aanmerking. Voor zover de panelen op de grond worden geplaatst moeten deze natuurinclusief worden uitgevoerd.

U hoeft geen energie-opbrengstberekening toe te voegen. De energieopbrengst (kWh/jaar) wordt berekend door het piekvermogen van de installatie (in kWp) te vermenigvuldigen met 855 vollasturen/jaar. U moet wel een duidelijke tekening op schaal toevoegen. Hierop staat precies waar de zon-PV-installatie komt te staan. Zijn er op die plek al installaties, of komen die er in de toekomst? Dan geeft u dit duidelijk aan op de tekening. Ook moet zichtbaar zijn in welke richting u de installatie plaatst.

Natuurinclusief eisen voor alle grondgebonden zon-PV-systemen

Vanaf 2026 is het mogelijk om op twee manieren te voldoen aan de eisen voor een natuurinclusief zonnepark:

1. Het blijft mogelijk om de voorwaarden voor een natuurinclusief zonnepark op te nemen in de vergunning. In dat geval moeten de volgende voorwaarden in de omgevingsvergunning zijn opgenomen:
 - Van bovenaf gezien moet er minimaal 25% open ruimte tussen de tafels met zonnepanelen zijn.
 - U zorgt voor een inrichtingsplan en een beheerplan staat wat u doet om te voorkomen dat de bodemkwaliteit, de waterkwaliteit en de natuurkwaliteit tijdens de subsidieperiode achteruitgaan.
 - U monitort de effecten van uw productie-installatie op de bodemkwaliteit, waterkwaliteit en biodiversiteit. Als het nodig is, neemt u aanvullende maatregelen om te voorkomen dat de bodemkwaliteit, de waterkwaliteit en de natuurkwaliteit tijdens de subsidieperiode achteruitgaan.

- U doet een nulmeting om de huidige bodemkwaliteit, waterkwaliteit en natuurkwaliteit te bepalen.

Voor de beoordeling van uw aanvraag is het belangrijk dat de instantie die de vergunning afgeeft, bovengenoemde criteria opneemt in de omgevingsvergunning.

2. Daarnaast kunt u ook subsidie aanvragen voor een natuurinclusief zonnepark als u beschikt over een wetenschappelijk onderbouwd en breed door de sector gedragen keurmerk. Uit dit keurmerk blijkt dat de productie-installatie zo is ontworpen dat:
 - Flora, fauna en biodiversiteit hiervan geen nadelige effecten ervaren.
 - Er voldoende lichtinval is tussen de fotovoltaïsche zonnepanelen voor behoud van de bodem- en waterkwaliteit.
 - De productie-installatie natuurlijke elementen integreert en landschappelijk wordt ingepast.

Een voorbeeld van een dergelijk keurmerk is EcoCertified

CO₂-voetafdruk zonnepanelen

In 2026 geldt dat er maximaal 550 kg CO₂ per kWp tijdens de productiefase wordt uitgestoten. Om dit aan te tonen moet voor de panelen die worden toegepast een milieuproductverklaring zijn afgegeven volgens de methodiek van EPD-Norge. Dit moet worden aangetoond als de panelen daadwerkelijk worden gekocht. Het is niet verplicht om dit al aan te tonen bij het doen van de subsidieaanvraag.

Aquathermie

U beschrijft waar de warmte vandaan komt, uit welke onderdelen de installatie bestaat, waar de installatie komt te staan en aan wie u de warmte levert.

Lucht-water-warmtepomp

U beschrijft de warmtepomp, hoe deze wordt aangesloten op de warmte-infrastructuur (bijvoorbeeld met een processchema) en waarvoor de warmte wordt gebruikt.

Geothermie (on)diep met warmtepomp

De beschrijving van de productie-installatie neemt u op in het geologisch onderzoek (zie paragraaf 5.2). Daarnaast beschrijft u wat het vermogen van de warmtepomp is, wie de warmte gaat afnemen en waarvoor de warmte wordt gebruikt.

Grootschalige elektrische boiler

U beschrijft de elektrische boiler (en als u die heeft ook de hogetemperatuurwarmteopslag), hoe deze wordt aangesloten op de warmte-infrastructuur (bijvoorbeeld met een processchema) en waarvoor de warmte wordt gebruikt.

Industriële warmtepompen

U beschrijft de warmtepomp, hoe deze wordt aangesloten op de warmte-infrastructuur (bijvoorbeeld met een processchema) en waarvoor de warmte wordt gebruikt.

Restwarmtebenutting

U legt uit hoe het proces werkt waar de restwarmte vrijkomt. Daarnaast beschrijft u de warmtepomp en hoe deze wordt aangesloten op de warmte-infrastructuur (bijvoorbeeld met een processchema). Voeg een kaart toe waarop het traject van de transportleiding is ingetekend. Ten slotte geeft u aan waarvoor de warmte wordt gebruikt.

Waterstofproductie door elektrolyse

U beschrijft de elektrolyse-installatie en de capaciteit per uur van de waterstofproductie-installatie. Verder geeft u aan of de elektrolyse-installatie gekoppeld is aan het net, of een directe lijn heeft met een wind- of zonnepark. Bij een directe lijn met een wind- of zonnepark vermeldt u ook het vermogen van het wind- of zonnepark en de verwachte jaarproductie.

Waterstofproductie door vergassing van afval

U moet een vergunning hebben voor het exploiteren van een afvalverwerkingsinstallatie. Volgens deze vergunning mag u alleen afvalstoffen of voorbewerkte afvalstoffen gebruiken die volgens het afvalbeheerplan (artikel 10.3 van de Wet milieubeheer) mogen worden verbrand of mogen worden gestort. Stoffen die zijn geproduceerd uit zulke afvalstoffen zijn ook toegestaan.

U beschrijft de afvalvergassingsinstallatie en de capaciteit per uur van de waterstofproductie-installatie.

Daarnaast stuurt u een processchema mee met een massa-energiebalans voor de productie van waterstof door vergassing van afval.

CO₂-afvang en opslag (CCS)

U geeft aan of het om een bestaande of nieuwe CO₂-afvang- en/of zuiveringsinstallatie gaat en uit welk productieproces of verbrandingsproces de CO₂ vrijkomt.

Als het een nieuwe installatie is, vermeldt u ook of het proces waarbij de CO₂ vrijkomt al bestaat of nog gebouwd moet worden. Vermeld ook of u een nieuwe compressor of vervloeingsinstallatie gaat gebruiken.

Daarnaast geeft u aan wie de CO₂ gaat transporteren en opslaan en stuurt u een processchema mee met daarin het leidingtraject van afvang tot opslag. Voeg ook de capaciteitsverklaring(en) van de transport- en opslagpartijen toe, zodat blijkt dat de afgevangen hoeveelheid CO₂ kan worden getransporteerd en opgeslagen.

CO₂-afvang en -gebruik (CCU)

U geeft aan of het om een bestaande of nieuwe CO₂-afvanginstallatie gaat en uit welk productieproces of verbrandingsproces de CO₂ vrijkomt.

Als het een nieuwe installatie is, vermeldt u ook of het proces waarbij de CO₂ vrijkomt al bestaat of nog gebouwd moet worden. Ook legt u uit hoe en waar het CO₂ in de glastuinbouw wordt gebruikt.

3 Onderbouwing van de financiering

3.1 Producent

De producent moet de subsidie aanvragen. Bent u de enige aanvrager en voert u het hele project zelf uit? Dan gelden onderstaande verplichtingen alleen voor u.

Is er sprake van een samenwerkingsverband, zoals bedoeld in de regeling, waarbij verschillende partijen in delen van de productie-installatie investeren en deze tijdens de looptijd van de subsidie samen exploiteren? Dan gelden alle onderbouwingen in de paragrafen 3.2 t/m 3.4 voor alle deelnemers in het samenwerkingsverband.

3.2 Financieringsplan

De haalbaarheidsstudie bevat een duidelijk plan voor de financiering van de productie-installatie waarvoor u SDE++ aanvraagt. In dit plan laat u zien wat de totale investeringskosten voor de productie-installatie zijn en hoeveel eigen vermogen u inbrengt. U moet deze kosten goed onderbouwen, bijvoorbeeld met offertes, kostenramingen van andere partijen of een vergelijking met soortgelijke projecten (benchmark).

Daarnaast geeft u aan welk deel van de investeringskosten u wilt financieren en ook hoe u dat wilt doen. Het financieringsplan moet laten zien dat het project betaald kan worden als u de SDE++-subsidie krijgt.

Let op: vraagt u subsidie aan voor meerdere projecten? Dan legt u uit hoe u alle investeringskosten gaat financieren. Heeft u in eerdere SDE-rondes al projecten toegekend gekregen en zijn deze nog niet uitgevoerd? Neem u deze dan ook mee in het financieringsplan.

Verder moet u uw eigen vermogen extra toelichten (zie paragraaf 3.3). Doet u dit niet, dan kunnen wij uw aanvraag afwijzen.

3.3 Onderbouwing eigen vermogen van de aanvrager

U moet *altijd* laten zien wat uw eigen vermogen is. U maakt ook duidelijk welk deel van het eigen vermogen beschikbaar is voor de investering in het project op het moment dat u de subsidie aanvraagt.

U geeft inzicht in het eigen vermogen met een recente jaarrekening. Heeft u geen jaarrekening omdat u een kleine onderneming heeft? Dan kunt u een bedrijfsbalans met resultatenrekening aanleveren. Heeft u een startende onderneming? Dan is een openingsbalans voldoende.

Stuur als het kan ook een juridisch organogram (UBO-overzicht) mee en een uittreksel uit het Handelsregister van de Kamer van Koophandel.

Behoort uw onderneming tot een groter verband (zoals een holding)? Voeg dan naast uw eigen jaarrekening ook de meest recente geconsolideerde (concept)jaarrekening toe. Bij persoonlijke ondernemingen kunt u ook privécijfers of belastingaangiften meesturen.

Gecontracteerd eigen vermogen

Als andere partijen eigen vermogen inbrengen, moet u een getekend contract meesturen. Hierin staan het bedrag, de looptijd en de voorwaarden. Het kan bijvoorbeeld gaan om geld van aandeelhouders, een financier die een achtergestelde lening verstrekt, of een toegezegde subsidie.

Let op: als het ingebrachte eigen vermogen niet is vastgelegd in een contract, dan telt dit niet mee als onderbouwing van het eigen vermogen.

Participatieconstructies

Als u een **participatieconstructie** gebruikt, betekent dit dat derden (participanten) het eigen vermogen inbrengen. U moet dan documenten meesturen waaruit blijkt dat dit vermogen gecontracteerd is bij derden.

Andere subsidies

Een **beschikking van een investeringssubsidie** of een andere vorm van **investeringssteun** voor dezelfde productie-installatie mag u ook als eigen vermogen meetellen.

Let op: ook als derden het eigen vermogen voor de investering inbrengen of als u de installatie least, moet u altijd laten zien hoeveel eigen vermogen u zelf heeft.

3.4 Verklaring van een financier

Gebruikt u minder dan 20% eigen vermogen om de investeringskosten van het project te dekken? Dan moet u altijd een **getekende en onderbouwde intentieverklaring van een financier** toevoegen. Een offerte is nog beter.

Dit geldt ook als u meerdere aanvragen indient in dezelfde openstellingsronde. U moet dan laten zien hoe u de totale investeringskosten van alle projecten gaat financieren.

Uit de verklaring moet duidelijk blijken dat de financier bereid is om het project of de projecten te financieren als u minder dan 20% eigen vermogen inbrengt en als u een positieve SDE++-beschikking krijgt.

Als u uw installatie least, voegt u een verklaring van de leasemaatschappij toe. Deze geldt dan als verklaring van een financier.

Heeft u wel 20% van de investeringskosten aan eigen vermogen, maar kan of wilt u dit niet in het project investeren? Dan moet u ook een intentieverklaring van een financier toevoegen.

4 Exploitatieberekening

Een verplicht onderdeel van de haalbaarheidsstudie is een exploitatieberekening. U kunt hiervoor het tabblad 'Exploitatieberekening' in het ['Model haalbaarheidsstudie SDE++'](#) gebruiken.

U kunt dit model downloaden. Op het eerste tabblad staat uitleg over hoe u het moet invullen.

In de exploitatieberekening staan in ieder geval:

- de investeringskosten van de productie-installatie;
 - een overzicht van alle kosten en opbrengsten;
 - een berekening van het rendement van het project tijdens over de periode waarin u subsidie krijgt.
- Hieronder vindt u per onderdeel van de exploitatieberekening extra uitleg.

4.1 Specificatie van de investeringskosten en investeringssteun

U geeft een specificatie van de investeringskosten. Doe dit minstens op het niveau van de belangrijkste onderdelen van de installatie. Gebruik hiervoor ook in- of externe kostenramingen en zo mogelijk offertes. Neem hierbij de kosten mee voor het aansluiten op het elektriciteits-, gas-, warmte- of CO₂-transportnet. Deze kosten kunnen hoog zijn, bijvoorbeeld als een zwaardere aansluiting nodig is of als de gasleiding over een grote afstand moet worden aangelegd.

Wijken uw totale investeringskosten veel af van de bedragen in het Eindadvies Basisbedragen SDE++ 2026 van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) voor uw categorie? Leg dan uit waarom. Onderbouw dit met offertes en/of kostenramingen.

Ontvangt u investeringssteun of verwacht u die te krijgen? Geef dit dan apart aan. Vermeld ook of u al offertes heeft ontvangen of opdrachten heeft gegeven, en stuur kopieën hiervan mee met uw aanvraag.

4.2 Overzicht van kosten en baten

U geeft een overzicht van alle kosten en opbrengsten van de productie-installatie. Dit doet u voor de hele looptijd van de subsidie. U neemt ook de afschrijvingen mee.

Als bepaalde opbrengsten en kosten veel hoger of lager zijn dan normaal, dan moet u uitleggen waarom dat zo is. Hierbij vergelijkt u uw cijfers met de bedragen in het Eindadvies Basisbedragen SDE++ 2026 van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) voor uw categorie.

Voor zon-PV maken we onderscheid tussen:

- elektriciteit die u aan het net levert (netlevering);
- elektriciteitsnet die u zelf gebruikt en dus niet aan het net levert (niet-netlevering of eigen gebruik).

Dit verschil is belangrijk voor de berekening van de hoogte van uw SDE++-subsidie.

Als u een deel van de opgewekte elektriciteit of warmte zelf gebruikt, kunt u daarvoor de kosten die u anders zou maken (zoals inkoop, energiebelasting en transportkosten) meenemen. Het ['Model haalbaarheidsstudie SDE++'](#) helpt u voor alle categorieën productie-installaties door de verwachte opbrengsten te berekenen. Het gaat daarbij om:

- elektriciteit die u aan het net levert;
- elektriciteit die u zelf gebruikt;
- warmte die nuttig wordt gebruikt;
- hernieuwbaar gas dat u op een gasnet invoedt
- waterstof;
- hernieuwbare brandstoffen voor transport;

- opbrengsten en besparingen uit afvang en opslag van CO₂ (CCS) of afvang en gebruik van CO₂ (CCU).

Verkoop van warmte

Als u warmte verkoopt geeft u aan hoe u de marktprijs heeft bepaald. Welke beoogde warmteprijsformule heeft u afgesproken met uw warmteafnemers?

Negatieve elektriciteitsprijzen

Houd in uw financiële businesscase ook rekening met mogelijk inkomstenverlies als de elektriciteitsprijs negatief is:

- Als u uw opgewekte elektriciteit op de EPEX-beurs verkoopt, zet u uw installatie waarschijnlijk uit tijdens perioden met negatieve prijzen.
- Als u uw stroom verkoopt via een vaste leveringsovereenkomst, kunt u misschien toch inkomsten krijgen als de prijs op de EPEX-beurs negatief is.
- Voor installaties met een aansluiting op het elektriciteitsnet van ≥ 200 kW krijgt u geen SDE++-subsidie voor elektriciteit die u levert tijdens periodes met negatieve prijzen.

Biomassa en geavanceerde hernieuwbare transportbrandstoffen

Als u subsidie aanvraagt in de categorie biomassa of geavanceerde hernieuwbare transportbrandstoffen, dan geeft u ook:

- de gemiddelde verwachte prijs van de biomassa die u wilt gebruiken tijdens de subsidielooptijd;
- hoe u deze prijs heeft berekend;
- of er al contracten voor de inkoop van biomassa zijn afgesloten;
- als er nog geen contracten zijn: of er al onderhandelingen over de inkoop van biomassa zijn gestart en met welke partijen.

CO₂-arme technieken

Als u subsidie aanvraagt voor CO₂-arme technieken, zoals een elektroboiler, industriële warmtepomp, of waterstofproductie uit elektrolyse, is de inkoop van elektriciteit een belangrijke kostenpost. Geef daarom aan:

- hoe u de elektriciteitskosten heeft berekend;
- of u al een contract heeft afgesloten, of een offerte heeft ontvangen.

CO₂-afvang en -opslag (CCS)

Bij CO₂-afvang en -opslag zijn de transport- en opslagkosten van CO₂ een belangrijke kostenpost. Geef daarom aan hoe u deze transport- en opslagkosten heeft berekend, bijvoorbeeld met offertes.

CO₂-afvang en -gebruik (CCU)

Bij CO₂-afvang en -gebruik zijn de transportkosten van CO₂ een belangrijke kostenpost. Geef daarom aan hoe u deze transportkosten heeft berekend, bijvoorbeeld met offertes. Verder vragen wij u de opbrengsten uit de levering van CO₂ te onderbouwen.

Als u al contracten of intentieverklaringen heeft afgesloten met afnemers van de CO₂, voeg deze dan toe aan uw aanvraag.

4.3 Berekening projectrendement over de subsidie looptijd

U moet een berekening maken van het rendement van uw project over de hele looptijd van uw subsidie.

Onderaan het tabblad 'exploitatieberekening' van het '[Model haalbaarheidsstudie SDE++](#)' worden voor u berekend:

- het projectrendement;
- het rendement op eigen vermogen;
- of uw project genoeg geld oplevert om rente en aflossing te betalen ('debt service coverage ratio').

Risicoanalyse bij biomassaprojecten en hernieuwbare transportbrandstoffen

Bij biomassaprojecten kan het projectrendement lager worden als de prijs van biomassa stijgt. Onderzoek dit met het model. Maak bijvoorbeeld een berekening waarbij de biomassa 10% duurder is. Neem de conclusie van deze berekening op in uw haalbaarheidsstudie.

Toelichting bij projecten met een laag rendement

Een laag projectrendement betekent dat uw project grotere financiële risico's heeft. Daardoor kan het lastiger zijn om financiering te krijgen. Dit is een belangrijk punt waarop wij uw project beoordelen. Uw aanvraag kan worden afgewezen als het plan financieel en economisch niet haalbaar is. Als uw projectrendement laag is, leg dan uit waarom u de productie-installatie toch wilt realiseren.

5 Energie- of productopbrengstberekening

De haalbaarheidsstudie moet een berekening bevatten van hoeveel energie uw installatie kan opleveren, of hoeveel CO₂ uw installatie kan afvangen. Welke eisen daarvoor gelden, hangt af van het type installatie waarvoor u subsidie aanvraagt. In dit hoofdstuk staat per paragraaf voor elke categorie uitgelegd welke eisen er zijn.

Nuttig aangewende warmte

In het algemeen geldt dat u alleen subsidie krijgt voor hernieuwbare warmte die nuttig wordt gebruikt (zie artikel 1 van de Regeling garanties van oorsprong en certificaten van oorsprong). Hetzelfde geldt voor CO₂-arme warmte, (zie artikel 1 van de Algemene uitvoeringsregeling hernieuwbare energieproductie en klimaattransitie). Daarom moet u uitleggen hoe de warmte gebruikt gaat worden.

Gebruikt u de opgewekte warmte in uw eigen bedrijf? Beschrijf dan hoe u de warmte gebruikt, bijvoorbeeld welke gebouwen u ermee verwarmt of voor welk productieproces u de warmte gebruikt.

Levert u warmte aan derden? Geef dan aan hoeveel warmte u verwacht te leveren. Voeg aan uw haalbaarheidsstudie ook een intentieverklaring toe waarin die partij aangeeft dat zij de warmte wil afnemen.

Berekening jaargemiddelde COP van de warmtepomp

Bij projecten waar er sprake is van een warmtepomp verstrekt u tevens de berekening van de jaargemiddelde COP van de warmtepomp voor de omstandigheden waaronder u de warmtepomp gebruikt, als ook het merk en type van de warmtepomp die u gaat gebruiken met het bijbehorende technisch specificatieblad.

In de berekening laat u zien: de gemiddelde brontemperatuur, de gemiddelde bronretour en de gemiddelde aanvoer- en retourtemperatuur van het warmtenet of de afnemer.

5.1 Biomassa en hernieuwbare transportbrandstoffen

U legt uit hoeveel energie of transportbrandstoffen u verwacht te produceren. Dit doet u onder andere met een massa-energiebalans. Daarin zet u welke soorten en hoeveelheden u gaat gebruiken en de calorische waarden (energie-inhoud) hiervan.

Ook geeft u aan wat het energetisch rendement van de installatie is. Dit kunt u doen door bijvoorbeeld de technische specificaties en een processchema van de installatie mee te sturen.

Houtige biomassa

Als u houtige biomassa gebruikt om warmte op te wekken, kunt u alleen in aanmerking komen voor subsidie als de warmte wordt gebruikt voor een industriële toepassing (dus niet in de tuinbouw). Het verwarmingssysteem moet daarbij aan de gebruikerszijde een aanvoertemperatuur hebben van ten minste 100 °C. Met gebruikerszijde wordt de eerste gebruiker van de warmte bedoeld. U moet aantonen dat uw toepassing aan deze temperatuureis voldoet.

Verklaring netbeheerder voor invoeden van hernieuwbaar gas

Gaat u hernieuwbaar gas uit biomassa produceren? En heeft uw aansluiting op het gasnet een doorlaatwaarde van meer dan 40 Nm³/uur? Dan moet u een verklaring van de netbeheerder toevoegen aan uw haalbaarheidsstudie. In deze verklaring staat een prijsindicatie voor het invoeden van hernieuwbaar gas.

5.2 Geothermie

Als u subsidie aanvraagt voor geothermie, moet u een geologisch onderzoek toevoegen om de energieopbrengst te onderbouwen. Dit onderzoek moet voldoen aan enkele eisen. Het geologisch rapport moet minimaal voldoen aan de voorschriften van het TNO-rapport Specificaties geologisch onderzoek voor geothermieprojecten – Rapportagevereisten SDE+ en RNES.

TNO helpt bij het maken van het geologisch onderzoek met het softwarepakket en de handleiding 'DoubletCalc'. Deze vindt u op nlog.nl/tools. Voor de berekening van de energieopbrengst gebruikt u de P50-waarde uit het geologisch rapport.

Daarnaast stuurt u een processchema van de gehele productie-installatie mee. Hierin geeft u aan waar de geothermische bron is. Als u een warmtepomp gebruikt, geeft u aan waar deze staat. Ook vermeldt u de temperaturen en debieten.

Als u subsidie aanvraagt voor geothermie met warmtepomp, moet u berekenen wat de jaargemiddelde COP-waarde van de warmtepomp is onder de gebruiksomstandigheden. Hierbij geeft u aan wat de gemiddelde brontemperatuur is, de gemiddelde retourtemperatuur van de bron en de gemiddelde aanvoer- en retourtemperatuur van het warmtenet of de afnemer bij gebruiksomstandigheden. Ook voegt u het technische specificatieblad toe van het merk en type van de warmtepomp die u gaat gebruiken. De jaargemiddelde COP-waarde van de warmtepomp moet ten minste 2,5 zijn.

5.3 Wind

Vraagt u subsidie aan voor windenergie en heeft uw installatie een vermogen van 100 kW of meer? Stuur dan een berekening mee van de jaarlijks te verwachten energieproductie (de netto P50-waarde).

Het rapport met de windenergie-opbrengst moet gemaakt zijn door een organisatie die ervaring heeft met dit soort berekeningen. Deze organisatie moet bekende rekenmodellen, omgevingsmodellen, windmodellen en windkaarten gebruiken. Voor de gemiddelde windsnelheid geldt als maximum de windsnelheid die voor uw locatie in de '[Windviewer SDE++](#)' staat.

Het rapport moet minimaal de volgende onderdelen bevatten:

- de locatie van het windpark;
- de technische gegevens van de windturbines;
- de lokale windgegevens voor het windpark;
- de berekening van de bruto-energieopbrengst;
- de berekening van de P50-waarde voor de netto-elektriciteitsproductie.

Hieronder leest u uitleg bij elk onderdeel van het rapport met de windenergie-opbrengst.

De locatie van het windpark

U geeft de coördinaten van de windturbines en beschrijft de ruwheid van de omgeving (zoals vegetatie, gebouwen en andere obstakels) in de directe omgeving die de productie van windenergie kunnen beïnvloeden.

De technische gegevens van de windturbines

U geeft de volgende gegevens van de windturbines die u gaat gebruiken: merk, type, ashoogte, rotordiameter en vermogenscurve.

De lokale windgegevens

U geeft de berekende windsnelheidsverdeling op de ashoogte van uw windturbines (Weibull-grafiek), de meest voorkomende windrichtingen (windroos) en de luchtdichtheid.

De gemiddelde windsnelheid moet zijn gebaseerd op uw eigen berekening met de lokale windgegevens van minimaal 10 jaar. Deze snelheid mag niet hoger zijn dan de gemiddelde windsnelheid voor uw locatie volgens de Windviewer SDE++. Deze laat voor iedere locatie in Nederland de gemiddelde windsnelheid zien op hoogtes van 20 tot 260 meter.

Om dit te controleren neemt u de kaart met de gemiddelde windsnelheid uit de [‘Windviewer SDE++’](#) op in uw windrapport. Of u voegt de kaart als pdf toe als bijlage bij uw subsidieaanvraag.

Heeft uw installatie een vermogen van minder dan 100 kW? Dan is een berekening van de windenergieopbrengst niet nodig. In dat geval kunt u uw leverancier vragen de energieopbrengstberekening te maken. Het resultaat hiervan neemt u op in uw aanvraag.

Let op: Voor windturbines is een grootverbruikersaansluiting verplicht om subsidie te krijgen. Voor kleinschalige windturbines met een kleinverbruikersaansluiting kunt u misschien subsidie krijgen via de Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE) of de Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE).

Berekening van de bruto-productie

U maakt een berekening van de energieproductie op basis van het windaanbod en de gekozen windturbines. In deze berekening neemt u ook de verliezen mee door zog-effecten en obstakels in de omgeving.

Berekening van de netto P50-waarde voor elektriciteitsproductie

U maakt een overzichtstabel van alle verwachte verliezen. Denk hierbij aan:

- beschikbaarheidsverliezen;
- transport- en transformatorverliezen;
- eigen energiegebruik;
- verminderd rendement van de turbine;
- omgevingseffecten, zoals ijsvorming en slijtage van de bladen;
- gedwongen stops, zoals bij te hoge windsnelheden, ijsvorming, slagschaduw of gepland onderhoud.

Het totaal aan verwachte verliezen trekt u af van de bruto-energieproductie. Heeft u langjarige gegevens van vergelijkbare windturbines in de buurt? Dan kunt u deze gebruiken om uw berekening te verfijnen.

Past u een bestaand windpark aan, bijvoorbeeld door uitbreiding of vervanging van windturbines door dezelfde of vergelijkbare typen? Dan mag u hierop uw windrapport baseren.

Let op: ook dan mag de gemiddelde windsnelheid per windturbine in het windrapport niet hoger zijn dan de windsnelheid die de ‘Windviewer SDE++’ aangeeft voor die locatie en ashoogte.

Vervanging van de windturbine

Vraagt u subsidie aan om een bestaande windturbine te vervangen door een nieuwe? Dan geeft u duidelijk aan wat de verschillen zijn tussen beide. Voor vervanging krijgt u uitsluitend subsidie als de te vervangen windturbine:

- minimaal 15 jaar heeft gedraaid op de dezelfde locatie en op het moment van aanvragen minstens 13 jaar geleden in gebruik is genomen, of
- wordt vervangen door een windturbine die minstens 1 MW meer vermogen heeft.

In alle andere gevallen krijgt u geen subsidie voor vervanging.

Kiest u ervoor uw windturbine(s) met minstens 1 MW te vergroten? Houd er dan rekening mee dat het nominaal vermogen (het maximale vermogen dat de leverancier garandeert bij continu gebruik) én het gerealiseerde vermogen van de nieuwe windturbine allebei minstens 1 MW hoger moeten zijn dan het nominale vermogen van de oude windturbine.

Het gerealiseerde vermogen kan lager zijn dan het nominale vermogen. Dit kan gebeuren als de windmolen minder hard mag draaien, bijvoorbeeld omdat:

- de omgevingsvergunning een beperking van het vermogen oplegt, of
- de aansluiting op het elektriciteitsnet niet meer vermogen toelaat.

5.4 Zon-PV

Vraagt u subsidie aan voor Zon-PV van 1 MWp of meer met een zonvolgsysteem? Dan moet u een berekening meesturen van de verwachte gemiddelde jaarlijkse energieopbrengst.

Verplichte onderdelen in berekening energieopbrengst

Voor het berekenen van de opbrengst aan zonne-energie gelden enkele regels. Deze gaan over:

- de maximale jaarlijkse instraling die u mag gebruiken in de berekening;
- de technische gegevens die u moet opgeven;
- de manier waarop u de gemiddelde netto elektriciteitsproductie per jaar moet berekenen.

Hieronder vindt u per onderwerp een toelichting op de berekening van de zonne-energieopbrengst voor installaties van 1 MWp of meer met zonvolgsysteem.

Maximale jaarlijkse instraling

In uw berekening van de zonne-energieopbrengst gebruikt u de lokale gemiddelde zoninstraling over meerdere jaren op een horizontaal vlak. Deze instraling geeft u aan in kWh per m².

Als de jaarlijkse zoninstraling hoger is dan 1.000 kWh per m², gebruikt u toch maximaal 1.000 kWh per m² per jaar, omdat de SDE++ dit als grens stelt voor de berekening van de energieopbrengst.

Technische gegevens

Voor uw installatie geeft u de volgende gegevens op:

- de technische gegevens van de zonnepanelen, waaronder minimaal het piekvermogen en het aantal panelen;
- de technische gegevens van het automatische zonvolgsysteem, waaronder minimaal een beschrijving van hoe de panelen van hellingshoek veranderen en/of bewegen van oost naar west;
- het totale vermogen van de omvormers en het aansluitvermogen op het elektriciteitsnet.

Berekening van de gemiddelde netto elektriciteitsproductie per jaar

U berekent de gemiddelde netto elektriciteitsproductie per jaar van uw zonne-energiesysteem. In deze berekening houdt u rekening met de verliezen door:

- reflectie;
- schaduw;
- vervuiling;
- de mindere werking van de zonnepanelen en omvormers over een periode van 15 jaar.

Berekening van de energieopbrengst voor overige categorieën zon-PV

Voor de overige categorieën Zon-PV hoeft u geen berekening van de energieopbrengst toe te voegen. De energieopbrengst (kWh/jaar) berekenen we door het piekvermogen van de installatie (minimaal 15 kWp) te vermenigvuldigen met het maximale aantal subsidiabele vollasturen per jaar. Bij gebouwgebonden systemen is dat 840 vollasturen per jaar en bij grondgebonden of drijvende systemen 855 vollasturen per jaar.

Het piekvermogen waarvoor u subsidie aanvraagt, vult u in op het aanvraagformulier.

Zonnepark met deels zonvolgende en deels niet-zonvolgende zonnepanelen

Vraagt u subsidie aan voor een zonnepark waarbij niet alle zonnepanelen zonvolgend zijn? Dan moet u 2 aparte aanvragen indienen:

1. voor het zonvolgende deel;
2. voor het niet-zonvolgende deel.

Alleen voor het zonvolgende deel moet u een berekening van de zonne-energieopbrengst maken.

Als u de subsidieaanvraag heeft ingediend kunt u de categorie niet meer veranderen.

Let op: In het eLoket geeft u het vermogen op in MWp en de productie in MWh.

- 1 kWp = 0,001 MWp
- 1 kWh = 0,001 MWh.

De gegevens uit de exploitatieberekening (in kWp en kWh) moet u dus delen door 1.000 voordat u ze in het eLoket invult.

Beschikbaar dakoppervlak

U moet uw installatie precies intekenen op een gedetailleerde tekening op schaal. Deze tekening stuurt u mee met uw aanvraag.

Bij daksystemen is vaak niet het hele dakoppervlak geschikt om zonnepanelen op te plaatsen, bijvoorbeeld door lichtstraten, klimaatinstallaties en andere obstakels.

Gebruik bij uw aanvraag daarom alleen het netto beschikbare oppervlak voor de Zon-PV-installatie.

Draagkracht van het dak

Daarnaast is het belangrijk dat het dak of de gevel sterk genoeg is om de installatie te kunnen plaatsen. Het dak of de gevel moet het gewicht van de panelen en eventuele ballast kunnen dragen. Het kan zijn dat het nodig is om het dak te verstevigen. Deze aanpassing kost tijd en geld.

Het is verplicht om de [‘Verklaring van een constructeur’](#) mee te sturen met uw aanvraag. Hierin verklaart een constructeur dat het dak of de gevel sterk genoeg is volgens het Besluit bouwwerken leefomgeving. Het onderzoek laat u uitvoeren en ondertekenen door een constructeur.

Deze eis is ingesteld omdat minder gebouwgebonden projecten worden uitgevoerd dan verwacht. Vaak komt dit doordat het dak of de gevel, na het ontvangen van een beschikking, toch niet geschikt blijkt te zijn. De kosten om het dak dan alsnog geschikt te maken zijn vaak te hoog.

Grootverbruikersaansluiting

Een belangrijk onderdeel van uw Zon-PV-project is de verplichte grootverbruikersaansluiting. Via deze aansluiting levert u elektriciteit terug aan het net. Vaak is het nodig om de aansluiting te verzwaren of zelfs een helemaal nieuwe aansluiting te laten maken. Dit regelt u bij uw regionale netbeheerder.

Neem voordat u uw subsidieaanvraag indient, contact op met uw netbeheerder voor een prijsindicatie. Vraag de aansluiting daarna zo snel mogelijk aan.

5.5 Zonthermie

Voor de categorie zonthermie hoeft u geen berekening van de energieopbrengst toe te voegen. De energieopbrengst (kWh/jaar) berekenen we door het totaal thermisch vermogen van de installatie (in kW) te vermenigvuldigen met 600 vollasturen/jaar.

U krijgt alleen subsidie voor warmte die nuttig te gebruiken is.

Beschikbaar dakoppervlak

U moet uw installatie precies intekenen op een gedetailleerde tekening op schaal. Deze tekening stuurt u mee met uw aanvraag.

Bij daksystemen is vaak niet het hele dakoppervlak geschikt om zonnepanelen op te plaatsen, bijvoorbeeld door lichtstraten, klimaatinstallaties en andere obstakels.

Gebruik bij uw aanvraag daarom alleen het netto beschikbare oppervlak voor de Zonthermie installatie.

Draagkracht van het dak

Daarnaast is het belangrijk dat het dak of de gevel sterk genoeg is om de installatie te kunnen plaatsen. Het dak of de gevel moet het gewicht van de panelen en eventuele ballast kunnen dragen. Het kan zijn dat het nodig is om het dak te verstevigen. Deze aanpassing kost tijd en geld.

Het is verplicht om de '[Verklaring van een constructeur](#)' mee te sturen met uw aanvraag. Hierin verklaart een constructeur dat het dak of de gevel sterk genoeg is volgens het Besluit bouwwerken leefomgeving. Het onderzoek laat u uitvoeren en ondertekenen door een constructeur.

Deze eis is ingesteld omdat minder gebouwgebonden projecten worden uitgevoerd dan verwacht. Vaak komt dit doordat het dak of de gevel, na het ontvangen van een beschikking, toch niet geschikt blijkt te zijn. De kosten om het dak dan alsnog geschikt te maken zijn vaak te hoog.

5.6 Thermische energie uit water

U moet aantonen hoeveel energie u wilt opwekken door warmte te gebruiken uit oppervlaktewater, drinkwater, afvalwater en zeewater. Dit doet u onder andere door een massaenergiebalans te maken. Hierin staan de temperaturen en debieten. U kunt hiervoor bijvoorbeeld de specificatiesheets van de installatie meesturen. Bij meer ingewikkelde installaties stuurt u ook een processchema van de installatie mee.

Daarnaast geeft u een berekening van de jaargemiddelde COP-waarde van de warmtepomp. Dit is de gemiddelde prestatie van de warmtepomp onder de omstandigheden waarin u deze gebruikt. U onderbouwt hierbij de gemiddelde brontemperatuur, de gemiddelde bronretour en de gemiddelde aanvoer- en retourtemperatuur van het warmtenet of de afnemer.

Ook voegt u het technische specificatieblad toe van het merk en type van de warmtepomp die u gaat gebruiken.

De jaargemiddelde COP-waarde van de warmtepomp moet minimaal 2,5 zijn.

Let op: de warmtepomp moet gebruik maken van een koudemiddel dat geen halogeen bevat. Voor enkele subcategorieën thermische energie uit water geldt bovendien dat de warmte alleen mag worden gebruikt om gebouwen mee te verwarmen.

5.7 Zon-PVT met warmtepomp

U moet laten zien hoeveel energie u wilt opwekken met het Zon-PVT-systeem met warmtepomp. Dit doet u bijvoorbeeld door een massa-energiebalans over het jaar op te stellen. Hierin staan de temperaturen en debieten. U kunt hiervoor bijvoorbeeld de specificatie-sheets van de installatie meesturen.

U stuurt ook een processchema van de hele productie-installatie mee. Hierin laat u zien: het zonthermische systeem, de eventuele seizoensopslag voor warmte, de warmtepomp en temperaturen en debieten.

Daarnaast geeft u een berekening van de jaargemiddelde COP-waarde van de warmtepomp. Dit is de gemiddelde prestatie van de warmtepomp onder de omstandigheden waarin u deze gebruikt. U laat zien wat de gemiddelde brontemperatuur, de gemiddelde bronretour en de gemiddelde aanvoer- en retourtemperatuur van het warmtenet of de afnemer zijn.

Ook voegt u het technische specificatieblad toe van het merk en type van de warmtepomp die u gaat gebruiken.

De jaargemiddelde COP-waarde van de warmtepomp moet minimaal 2,5 zijn.

U laat ook zien dat de oppervlakte van fotovoltaïsch-thermische panelen groot genoeg is: 3,0 m² per kW_{th} aan vermogen van de warmtepomp bedraagt bij de categorie voor stadsverwarming.

Beschikbaar dakoppervlak

U moet uw installatie precies intekenen op een gedetailleerde tekening op schaal. Deze tekening stuurt u mee met uw aanvraag.

Bij daksystemen is vaak niet het hele dakoppervlak geschikt om zonnecollectoren op te plaatsen, bijvoorbeeld door lichtstraten, klimaatinstallaties en andere obstakels.

Gebruik bij uw aanvraag daarom alleen het netto beschikbare oppervlak voor de Zon-PVT-installatie.

Draagkracht van het dak

Daarnaast is het belangrijk dat het dak of de gevel sterk genoeg is om de installatie te kunnen plaatsen. Het dak of de gevel moet het gewicht van de collectoren en eventuele ballast kunnen dragen. Het kan zijn dat het nodig is om het dak te verstevigen. Deze aanpassing kost tijd en geld.

Het is verplicht om de '[Verklaring van een constructeur](#)' mee te sturen met uw aanvraag. Hierin verklaart een constructeur dat het dak of de gevel sterk genoeg is volgens het Besluit bouwwerken leefomgeving. Het onderzoek laat u uitvoeren en ondertekenen door een constructeur.

Deze eis is ingesteld omdat minder gebouwgebonden projecten worden uitgevoerd dan verwacht. Vaak komt dit doordat het dak of de gevel, na het ontvangen van een beschikking, toch niet geschikt blijkt te zijn. De kosten om het dak dan alsnog geschikt te maken zijn vaak te hoog.

Let op: de warmtepomp moet een koudemiddel zonder halogeen gebruiken. Er geldt een minimum vermogen voor de warmtepomp van 1400 kWth. Ook mag de warmte alleen gebruikt worden voor de verwarming van gebouwen.

5.8 Geothermie (on)diep met warmtepomp

Als u subsidie aanvraagt voor geothermie, moet u een geologisch onderzoek meesturen om de energieopbrengst te onderbouwen.

Het geologisch rapport moet voldoen aan de eisen van een van de volgende modellen:

- '[Model Geologisch Onderzoek SDE+](#)'.
- Model Geologisch Onderzoek van de Subsidieregeling Energie en Innovatie Risico's dekken voor aardwarmte (SEI).
- Model Geologisch Onderzoek van de Regeling nationale EZ-subsidies Risico's dekken voor Aardwarmte (RNES).

Daarnaast stuurt u een processchema van de hele productie-installatie mee. Hierin staat de plek van de geothermische bron en de warmtepomp en wat de temperaturen en debieten zijn.

U maakt ook een berekening van de jaargemiddelde COP-waarde van de warmtepomp. Dit is de gemiddelde prestatie van de warmtepomp onder de omstandigheden waarin u deze gebruikt. U geeft hierbij de volgende gegevens: de gemiddelde brontemperatuur, de gemiddelde bronretour en de gemiddelde aanvoer- en retourtemperatuur van het warmtenet of de afnemer.

Ook voegt u het technische specificatieblad toe van het merk en type van de warmtepomp die u gaat gebruiken.

De jaargemiddelde COP-waarde van de warmtepomp moet minimaal 2,5 zijn.

Ten slotte moet het warmtevermogen van de warmtepomp minstens 20% zijn van het warmtevermogen van de geothermische bron.

Let op: de warmtepomp moet een halogeenvrij koudemiddel gebruiken. Bij de categorie 'Geothermie ondiep, geen basislast (3500 vollasturen)' geldt daarnaast dat de warmte alleen mag worden geleverd aan de gebouwde omgeving. Tuinbouwkassen vallen hier niet onder.

Bij de categorie 'diepe geothermie met warmtepomp' geldt als eis dat de warmte wordt gebruikt om gebouwen te verwarmen (stadsverwarming). De aanvoertemperatuur aan de gebruikerszijde moet

tijdens het stookseizoen minstens 90 °C zijn. Met 'gebruikerszijde' bedoelen we de eerste gebruiker van de warmte. U moet laten zien dat uw systeem aan deze temperatuureis voldoet.

5.9 Grootschalige elektrische boiler

U legt uit hoeveel warmte u met elektriciteit produceert. U stuurt een processchema van de installatie mee waarmee u duidelijk maakt hoeveel warmte alle gebruikers samen afnemen en op welke temperatuur.

U laat ook zien dat de warmte van de elektroboiler wordt gebruikt in een verwarmingssysteem met een aanvoertemperatuur van minimaal 100 °C aan de gebruikerszijde in het stookseizoen of in een stoomsysteem. Met 'gebruikerszijde' bedoelen we de eerste gebruiker van de warmte.

Zijn er nog andere warmteopwekkers die warmtezijdig met de elektroboiler zijn verbonden? Vermeld deze en geef aan wat het vermogen daarvan is.

Vraagt u subsidie aan voor een grootschalige elektrische boiler met hogetemperatuuropslag? Dan moet de installatie aan het volgende voldoen:

- Het nominaal elektrisch vermogen van de installatie is minstens anderhalf keer het nominaal thermisch vermogen.
- De opslagcapaciteit is ten minste 4 MWh per MW thermisch vermogen.
- Het nominaal thermisch vermogen van de installatie mag niet groter zijn dan 50 MWth.

Vraagt u aan in de categorie elektroboiler voortzetting met een subsidieperiode van 5 jaar? Dan moet u laten zien dat de installatie die u al heeft (en waarvoor u al SDE++-subsidie kreeg) te hoge kosten heeft om zonder steun rendabel te draaien.

Voor de bestaande subsidieverlening moet u eerst een verzoek tot intrekking indienen.

Let op: Voor de categorieën elektroboilers gelden de volgende eisen:

- Het thermisch vermogen is minimaal 2 MWth.
- De elektrische aansluiting voor de elektroboiler moet minimaal het nominale vermogen van de elektrische boiler hebben.
- Naast een maximum aantal subsidiabele vollasturen per jaar, geldt ook een maximum aantal toegestane vollasturen per jaar. Deze staan in de Aanwijzingsregeling SDE++ 2026 en op de [Website SDE++](#).

5.10 Industriële warmtepompen, gesloten systeem

U laat zien hoeveel warmte de warmtepomp in een jaar kan leveren. U voegt een processchema toe met debieten en temperaturen. In het schema moet duidelijk zijn:

- Waar de warmtepomp warmte vandaan haalt (warmtebron of warmtestroom).
- Welke warmstroom de warmtepomp in temperatuur verhoogt (opwaardeert).
- Voor welk proces deze warmte wordt gebruikt.

Daarnaast maakt u een berekening van de jaargemiddelde COP-waarde van de warmtepomp voor de omstandigheden waaronder u de warmtepomp gebruikt.

In de berekening laat u zien: de gemiddelde brontemperatuur, de gemiddelde bronretour en de gemiddelde aanvoer- en retourtemperatuur van het warmtenet of de afnemer.

Deze jaargemiddelde COP-waarde van de warmtepomp moet minimaal 2,3 zijn.

Let op: Voor de warmtepomp gelden de volgende eisen:

- U moet een halogeenvrij koudemiddel gebruiken.
- U mag de geproduceerde warmte alleen gebruiken op de locatie van de installatie.
- U mag de warmte alleen gebruiken voor een industriële toepassing (niet voor de tuinbouw)
- De warmtepomp mag geen koude leveren.

5.11 Industriële warmtepompen, open systeem

U laat zien hoeveel warmte het open warmtepompsysteem (damprecompressie) per jaar kan leveren. U vermeldt ook voor welk industrieel proces de warmtepomp wordt gebruikt.

U voegt een processchema toe met temperaturen en debieten. U maakt ook een berekening van de jaargemiddelde COP-waarde van de warmtepomp. Dit is de gemiddelde prestatie van de warmtepomp onder de omstandigheden waarin u deze gebruikt. U geeft hierbij de volgende gegevens: de gemiddelde brontemperatuur, de gemiddelde bronretour en de gemiddelde aanvoer- en retourtemperatuur van het warmtenet of de afnemer.

Ook voegt u het technische specificatieblad toe van het merk en type van de warmtepomp die u gaat gebruiken.

De jaargemiddelde COP-waarde van de warmtepomp moet minstens 2,3 zijn.

Let op: er geldt een minimum vermogen voor de warmtepomp van 500 kWth. Daarnaast gelden de volgende eisen:

- U mag de geproduceerde warmte alleen gebruiken op de locatie van de installatie.
- U mag de warmte alleen gebruiken voor een industriële toepassing (niet voor de tuinbouw).
- De warmtepomp mag geen koude leveren.

5.12 Procesgeïntegreerde warmtepomp in een bestaand verdampingsproces

De procesgeïntegreerde warmtepomp hergebruikt warmte in een verdampingsproces dat al bestaat op het moment van de aanvraag. Dit gebeurt met een of meerdere elektrisch aangedreven warmtepompen. De warmtepompen hebben samen een thermisch vermogen van minimaal 500 kWth.

In de SDE++2026 zijn er drie varianten procesgeïntegreerde warmtepompen opgenomen:

Procesgeïntegreerde warmtepomp in een bestaand verdampingsproces met procesaanpassingen

De hoeveelheid bespaarde ingaande warmte per hoeveelheid extra opgenomen elektriciteit moet bij vollastbedrijf minstens 3,0 zijn. Dit wordt berekend op een fictieve gesloten omhulling waarin de warmtepomp(en) en de bijbehorende procesaanpassingen zitten.

Het bestaande verdampingsproces past u aan met minimaal een van de volgende opties:

- a. U stapt over van een bedrijfsvoering waarbij de reactor telkens een bepaalde hoeveelheid product verwerkt (waarbij de reactor helemaal wordt geleegd en weer gevuld), naar een bedrijfsvoering waarbij voortdurend product wordt toegevoegd en verwijderd. Het verdampingsproces draait dan grotendeels stationair, behalve bij uitval of pauzes.

- b. U plaatst een nieuw verdampingsvat of een nieuwe verdampingsreactor om de warmtepomp te integreren.
- c. U installeert een nieuwe verdampingskap of een nieuwe warmtewisselaar om latente warmte uit de verdampingsinstallatie terug te winnen.

U geeft aan welke van deze aanpassingen u gaat uitvoeren.

Daarnaast laat u zien hoeveel warmte de elektrisch aangedreven procesgeïntegreerde warmtepomp in een jaar kan leveren.

U vermeldt hierbij:

- Voor welk industrieel proces het warmtepompsysteem wordt gebruikt.
- Een processchema met temperaturen en debieten.
- Een berekening van de uitgespaarde warmte en de extra gebruikte elektriciteit.

U toont aan dat het geïntegreerde warmtepompsysteem voldoet aan de COP-eis van 3,0 ($\text{COP} = \text{reductie warmtevraag gedeeld door de extra opgenomen elektrische energie}$).

Ook voegt u het technische specificatieblad toe van het merk en type van de warmtepomp die u gaat gebruiken.

De geproduceerde warmte berekent u door de opgenomen elektriciteit te vermenigvuldigen met 3,5.

Procesgeïntegreerde warmtepomp in een bestaand verdampingsproces zonder procesaanpassingen

De hoeveelheid bespaarde ingaande warmte per hoeveelheid extra opgenomen elektriciteit moet bij vollastbedrijf minstens 4,5 zijn. Dit wordt berekend op een fictieve gesloten omhulling waarin de warmtepomp(en) en de bijbehorende procesaanpassingen zitten.

U onderbouwt welke procesaanpassingen u gaat doen. Daarnaast onderbouwt u de hoeveelheid warmte die het elektrisch aangedreven procesgeïntegreerde warmtepompsysteem op jaarbasis gaat leveren:

- U geeft daarbij aan voor welk industrieel proces het warmtepompsysteem wordt toegepast en voegt een processchema toe met temperaturen en debieten. Ook geeft u een berekening van de uitgespaarde hoeveelheid warmte en het extra opgenomen elektrische energie van het warmtepompsysteem.
- U toont aan dat het geïntegreerde warmtepompsysteem kan voldoen aan de COP-eis van 4,5 ($\text{COP} = \text{reductie warmtevraag gedeeld door de extra opgenomen elektrische energie}$) binnen het bestaande verdampingsproces waarbij de warmtepomp wordt toegepast.

De geproduceerde warmte berekent u door de opgenomen elektriciteit te vermenigvuldigen met 5,0.

Procesgeïntegreerde warmtepomp in een verdampingsproces met laag dauwpunt

De hoeveelheid bespaarde ingaande warmte per hoeveelheid extra opgenomen elektriciteit moet bij vollastbedrijf minstens 2,5 zijn. Dit wordt berekend op een fictieve gesloten omhulling waarin de warmtepomp(en) en de bijbehorende procesaanpassingen zitten.

U onderbouwt welke procesaanpassingen u gaat doen. Daarnaast onderbouwt u de hoeveelheid warmte die het elektrisch aangedreven procesgeïntegreerde warmtepompsysteem op jaarbasis gaat leveren:

- U geeft daarbij aan voor welk industrieel proces het warmtepompsysteem wordt toegepast en voegt een processchema toe met temperaturen en debieten. Ook geeft u een berekening van

de uitgespaarde hoeveelheid warmte en het extra opgenomen elektrische energie van het warmtepompsysteem.

- U toont aan dat het geïntegreerde warmtepompsysteem kan voldoen aan de COP-eis van 2,5 (COP = reductie warmtevraag gedeeld door de extra opgenomen elektrische energie) binnen het bestaande verdampingsproces waarbij de warmtepomp wordt toegepast.

Ook voegt u het technische specificatieblad toe van het merk en type van de warmtepomp die u gaat gebruiken.

De geproduceerde warmte berekent u door de opgenomen elektriciteit te vermenigvuldigen met 2,5.

Daarnaast gelden voor alle drie de varianten de volgende eisen:

- U mag de geproduceerde warmte alleen gebruiken op de locatie van de installatie.
- U mag de warmte alleen gebruiken voor een industriële toepassing (niet voor de tuinbouw).
- De warmtepomp mag geen koude leveren.

5.13 Lucht-water-warmtepomp voor bestaande gebouwen

U laat zien hoeveel energie de lucht-water-warmtepomp in een jaar gaat produceren. Dit doet u door een energiebalans over het jaar te maken. In deze balans geeft u temperaturen en debieten weer. U kunt dit onderbouwen door bijvoorbeeld de specificatie-sheets van de installatie mee te sturen.

Daarnaast stuurt u een processchema van de gehele productie-installatie mee, met daarin aangegeven de lucht-water-warmtepomp.

De lucht-waterwarmtepomp moet voldoen aan eisen voor temperatuur en rendement.

- De warmtepomp moet in het stookseizoen een aanvoertemperatuur van minimaal 70 °C kunnen leveren bij een buitentemperatuur van -10° C of lager.
- Als de buitentemperatuur hoger is, mag de warmtepomp een lagere aanvoertemperatuur leveren.

U maakt ook een berekening van de jaargemiddelde COP-waarde van de warmtepomp onder de omstandigheden waarin u deze gebruikt. U vermeldt de gemiddelde brontemperatuur, de gemiddelde bronretourtemperatuur en de gemiddelde aanvoer- en retourtemperatuur van het warmtenet of van de afnemer.

Ook voegt u het technische specificatieblad toe van het merk en type van de warmtepomp die u gaat gebruiken.

De jaargemiddelde COP-waarde van de warmtepomp moet minimaal 2,5 zijn.

De geproduceerde warmte mag alleen worden gebruikt voor de verwarming van bestaande gebouwen in de gebouwde omgeving.

Let op: er geldt een minimum vermogen voor de warmtepomp van 500 kWth.

Daarnaast gelden de volgende eisen:

- De warmtepomp moet een halogeenvrij koudemiddel gebruiken.
- U mag de geproduceerde warmte alleen gebruiken op de locatie van de installatie.
- U mag de warmte alleen gebruiken voor een industriële toepassing (niet voor de tuinbouw).
- De warmtepomp mag geen koude leveren.

5.14 Lucht-water-warmtepomp voor bestaande gebouwen of

tuinbouwkassen

U laat zien hoeveel energie de lucht-water warmtepomp per jaar produceert. Dit doet u door een energiebalans over het jaar te maken. Hierin staan de temperaturen en debieten. U kunt hiervoor bijvoorbeeld de specificatie-sheets van de installatie meesturen.

Daarnaast stuurt u een processchema van de hele productie-installatie mee, met daarin aangegeven de lucht-water warmtepomp. Ook licht u het energetisch rendement van de warmtepomp (COP) toe bij ontwerpcondities.

Bij de lucht-water-warmtepomp gelden eisen voor de temperatuur en het rendement. In het stookseizoen moet de warmtepomp een leveringstemperatuur kunnen halen van minstens 40 °C bij een buitentemperatuur van -10° C of lager. Bij hogere buitentemperaturen mag de warmtepomp een lagere aanvoertemperatuur leveren.

U maakt ook een berekening van de jaargemiddelde COP-waarde van de warmtepomp onder de omstandigheden waarin u deze gebruikt. U vermeldt de gemiddelde brontemperatuur, de gemiddelde bronretourtemperatuur en de gemiddelde aanvoer- en retourtemperatuur van het warmtenet of van de afnemer.

Ook voegt u het technische specificatieblad toe van het merk en type van de warmtepomp die u gaat gebruiken.

De jaargemiddelde COP-waarde van de warmtepomp moet minimaal 2,5 zijn.

De geproduceerde warmte mag alleen worden gebruikt voor de verwarming van bestaande gebouwen en tuinbouwkassen.

Let op: de warmtepomp moet een halogeenvrij koudemiddel gebruiken.

5.15 Restwarmtebenutting zonder warmtepomp

U legt uit hoeveel restwarmte u per jaar wilt leveren. U geeft daarbij aan uit welk productieproces de restwarmte komt, wat de temperatuur van de restwarmte is en wat er in de bestaande situatie met de restwarmte gebeurt. Daarnaast geeft u aan wat het vermogen is van de restwarmtestroom en waarvoor de restwarmte in de nieuwe situatie wordt gebruikt.

Ook voegt u een plattegrond toe van het beoogde leidingtracé. Hierop staan de diameter en de lengte van de leidingen, vanaf de uitkoppeling tot aan de afnemer van de restwarmte.

Ten slotte laat u zien dat uw project voldoet aan de eisen voor de 'rato' voor het vermogen en de leidinglengte. De rato is de som van nieuw aan te leggen warmtetransportleidingen en het vermogen van de restwarmtestroom, uitgedrukt in km/MWth.

5.16 Restwarmtebenutting met warmtepomp

U legt uit hoeveel restwarmte u per jaar wilt leveren. U geeft daarbij aan uit welk productieproces de restwarmte komt, wat de temperatuur van de restwarmte is en wat er in de bestaande situatie met de restwarmte gebeurt. Daarnaast geeft u aan wat het vermogen is van de restwarmtestroom en waarvoor de restwarmte in de nieuwe situatie wordt gebruikt. Ook vermeldt u op welke temperatuur de warmtepomp de restwarmte brengt.

U voegt een plattegrond toe van het beoogde leidingtracé met warmtepomp, vanaf de uitkoppeling tot aan de afnemer van de restwarmte. Hierop staat de lengte van de leidingen.

Ten slotte geeft u een berekening van de jaargemiddelde COP-waarde van de warmtepomp voor de omstandigheden waaronder u deze gebruikt. U vermeldt hierbij de gemiddelde brontemperatuur, de gemiddelde bronretourtemperatuur en de gemiddelde aanvoer- en retourtemperatuur van het warmtenet of bij de afnemer.

Ook voegt u het technische specificatieblad toe van het merk en type van de warmtepomp die u gaat gebruiken.

De jaargemiddelde COP-waarde van de warmtepomp moet minstens 2,5 zijn.

Let op: de warmtepomp moet een halogeenvrij koudemiddel gebruiken. Verder geldt voor de warmtepomp een minimum vermogen van 500 kWth.

Minimumtemperatuureis categorie restwarmtebenutting met hogetemperatuurwarmtepomp

Bij deze categorie moet de warmtepomp geschikt zijn om warmte te produceren op een aanvoertemperatuur in het stookseizoen van ten minste 100°C. De warmte wordt gebruikt voor stadsverwarming, waarbij het warmtenet op het moment van de aanvraag een aanvoertemperatuur in het stookseizoen heeft van ten minste 90°C.

5.17 Waterstofproductie door elektrolyse

U beschrijft uw productie-installatie en legt uit hoeveel waterstof per jaar (in MWh) u wilt produceren.

In de categorie 'waterstof uit elektrolyse netgekoppeld' krijgt u alleen subsidie voor de waterstof die volledig hernieuwbaar is. De waterstof moet voldoen aan Europese regels. Dit betekent dat u contracten moet afsluiten voor het inkopen van hernieuwbare elektriciteit uit wind- of zonne-energie.

Tijdens de exploitatie moet u kunnen aantonen dat u Garanties van Oorsprong (GvO) heeft afgeboekt voor de hernieuwbare elektriciteit die u gebruikt. Deze GvO's moeten afkomstig zijn van wind- of zonne-energie-installaties waarvoor u een stroomafnameovereenkomst heeft afgesloten.

Vraagt u subsidie aan in de categorie 'waterstof uit elektrolyse met directe lijn met een wind- of zonnepark'? Dan moet u niet alleen uw productie-installatie voor waterstof beschrijven, maar ook het wind- of zonnepark waaraan uw installatie is gekoppeld.

5.18 CO₂-afvang en -opslag (CCS)

U legt uit hoeveel CO₂ u gaat afvangen en opslaan. Dit kunt u doen door bijvoorbeeld de specificatie-sheets van de CO₂-afvanginstallatie toe te voegen en het proces waarbij de CO₂ vrijkomt en afgevangen wordt te beschrijven.

Vermeld of uw project een bestaande of nieuwe afvanginstallatie en/of zuiveringsinstallatie is bij een bestaand of nieuw proces. Laat ook weten of u een nieuwe compressor of vervloeingsinstallatie gebruikt.

U voegt de capaciteitsverklaring(en) van de transport- en opslagbedrijven toe. Hiermee laat u zien dat de afgevangen hoeveelheid CO₂ kan worden vervoerd en opgeslagen. Het is handig om hiervoor de [‘Modelverklaring transport- en opslagcapaciteit’](#) te gebruiken.

5.19 CO₂-afvang en -gebruik (CCU)

U legt uit hoeveel CO₂ u gaat afvangen en leveren aan de glastuinbouw. Dit kunt u doen door bijvoorbeeld de specificatie-sheets van de CO₂-afvanginstallatie toe te voegen en het proces waarbij de CO₂ vrijkomt en afgevangen wordt te beschrijven.

Vermeld of het gaat om een bestaande of nieuwe afvanginstallatie en/of zuiveringsinstallatie en of het een bestaand of nieuw proces is.

U voegt een plattegrond toe met het geplande leidingtracé, van waar de CO₂ wordt afgevangen tot waar deze wordt geleverd. Geef ook aan of u zelf de CO₂ gaat transporteren of dat een ander bedrijf dat doet.

Als u CO₂ in vloeibare vorm per schip of vrachtwagen vervoert, vermeldt u dat ook. Geef daarbij aan welk traject het transport volgt.

6 Afsluitende opmerkingen

- Vergeet niet alle verplichte stukken aan de haalbaarheidsstudie toe te voegen.
- De datum van ontvangst van uw subsidieaanvraag is de dag waarop uw aanvraag aan alle wettelijke voorschriften voldoet. Dat betekent dat uw aanvraag compleet is, met alle verplichte bijlagen..
- De datum van ontvangst is belangrijk, omdat deze bepaalt hoe we uw aanvraag rangschikken binnen het beschikbare budget.
- Op de [website](#) vindt u meer informatie over de voorwaarden waaraan uw aanvraag moet voldoen.
- Op de website staat ook welke bijlagen u met uw aanvraag moet meesturen, zoals:
 - vergunningen
 - locatierechten
 - een transportindicatie van de netbeheerder als uw installatie elektriciteit opwekt en aan het net teruglevert).

Disclaimer

Deze handleiding is met de grootste zorgvuldigheid samengesteld om u te helpen een volledige SDE++-aanvraag in te dienen. Maar om te beoordelen of een aanvraag aan alle wettelijke eisen voldoet, gaan wij altijd uit van de Wet- en regelgeving van de SDE++.

Vragen?

Neem contact op met RVO:

T 088 042 42 42 (bereikbaar op werkdagen van 8.30 uur tot 17.00 uur)

E sde@rvo.nl